

Красимир Бачков

Даскала

В рибарската бригада Даскалът дойде рано през пролетта, когато освен кая, друго не се обаждаше. Почука на отворената врата на хижата и като си свали шапката, запита:

– Има ли работа при вас, момчета? Като за мене така? Рибарите бяха насядали край дългата нащърбена маса и чакаха Дончо да разлее чорбата. Бутилка каварненска мастика стоеше самотна и празна в средата и напомняше за неуспешните дни напоследък. Всички погледи се насочиха към бай Георги. Като шеф на бригадата, той трябваше да откаже на непознатия. Старият рибар подсмръкна, смръщи гъстите си избелели от слънцето и вятъра вежди и отвърна с въпрос:

– От какво разбираш най-много? Непознатият се усмихна тъжно и премести шапката си от едната ръка в другата:

– От биология! Бях учител 36 години и преподавах биология и химия в една гимназия. Но от работа не се боя! Мога да върша всичко, което ми дадете!

Бай Георги се изкашля тежко и посочи празната маса:

– Виж ни хала, Даскале! За нас няма работа, дето морето ни е майка и баща, както се казва, а за тебе ли? Ти си учен човек, ще разбереш!

– Да има риба, ши та земим, що да не та земим! – обади се Рамзито в подкрепа на шефа си. – Риба няма, аркадаш, риба няма?

– Е, щом няма, здраве да има – тръгна да си върви Даскала, но бай Георги го спря на прага.

– Тъй и тъй си дошъл дотук, седни да хапнеш една чорба с нас! От рибарската чорба по-вкусна няма.

Даскалът се поколеба за момент, пък свърна и застана до масата. Рибарите се сбутаха и му направиха място. Той разкопча поотърканото си палто и го метна, на облегалката на стола. Остана по избеляла домашно плетена фланела, която някога ще е била синя, но сега сивееше като миша козина. Дончо напълни една ламаринена чиния с димяща чорба и я сложи пред бай Георги. Втората чиния беше за Даскала. После сипа и на останалите и сам седна на масата. Всички засърбах шумно и апетитно.

– Ех, да имаше една ракийка сега! – не се стърпя Дончо. Мъжете изръмжаха заканително, с пълни уста и жадни очи. Откъм двора се дочу някои да вика. Дончо стана и излезе да види кои е. След малко се върна зачервен и възбуден. Седна си на мястото и привидно спокоен рече:

– Момчета, хапвайте по-живо, че рибата няма вас да чака! Всички наскачаха и вкупом заразпитваха кой е идвал и какво е съобщил. Младият рибар обясни, че дядо Рачо Казака току-що излязъл от морето с

пълна каса сафрид, карагъз и дори две малки акули. Отпушила се дупката най-сетне и риба имало в изобилие. Рибарите заговориха на висок глас с блеснали от надежда погледи, започнаха да обличат старите ватенки и да потрепват нетърпеливо с гумените ботуши. След толкова празни седмици, най-последно им бе излязъл късметът и сега бързаха да влязат в морето час по-скоро. Само Даскалът стоеше мълчалив пред недоядената чорба и гледаше с пусти очи. Бай Георги се приближи до него с гумена мушама в ръка и му я подаде.

– Не зяпай, Даскале, ами се обличай! Ти си дойде с късмет. Значи оставаш при нас! На един рибар късмет му трябва повече и от здраве дори! Айде да не губим време!

Старият учител припряно навлече мушамата и нахлузи някакви дълги ботуши до коленете. Всички се изсипаха навън и отвързаха голямата лодка. Морето ги пое спокойно и великодушно, в синята необятност на простора си.

Вечерта излязоха с толкова риба, колкото бай Георги не помнеше да са вадели от двадесет години насам. Даскалът им беше донесъл късмет и те го приеха с радост сред тях. Така той стана рибар на стари години.

Завъртяха се дните неусетно, понапълни рибата мрежите и бригадата събра доста парици. Изплатиха си борча за ремонта на лодката и започнаха да заделят по някой лев встрани. Имаше и за пиене, и за ядене доволно. Всяка вечер се веселяха и не пропускаха да вдигнат наздравница за Даскала. А той мълчаливо се усмихваше и кимаше добряшки с глава. Да се чуди човек, как може един учител, дето цял живот все с приказки си е вадил хляба, толкова малко да говори. Един ден бай Георги го запита направо:

– Кажй бе Даскале, какво толкова ти тежи на душата, че все мълчиш и си някак занесен? Уж си с нас, пък умът ти другаде! Да си темерут, не си, мама му стара! Кажй си болката, че да ти олекне!

Даскалът постоя малко смутен, после бавно започна разказа си. Имал един син и живеел във Варна. Жена му починала преди доста години и той сам отгледал детето. Като дошло време да излиза от казарма, синът му не се върнал къщи, а се запилял с приятели в София. Намерил там работа и квартира, и я подкарал както си знае. Само че приятелите му излезли фалшиви и покрай тях, синът му станал наркоман. От година на година все повече затъвал и накрая изпаднал в тежък шок. Организмът му бил унищожен от наркотиците и не му оставал много живот. Тогава Даскала си продал апартамента и се опитал с парите да го лекува,

но вече било прекалено късно.

Тук той замълча отново, а в кротките му очи рибарите съзряха толкова мъка, колкото вода нямаше в морето. Те насядаха близо до него и запрегльщаха като риби на сухо. Рамзито избърса с тежката си, нацепена от мрежата ръка, една самотна сълза, хлътнала из бръчките на кафявото му лице и с дрезгав глас каза:

– Даскале, ши прощаваш на нас глупостите! Прости хора сме ний и грешно правим понякога, ама не сме лоши и щото си нямаш никой, да знайш, че ний сме ти семейството сега! Да знайш, че на мене си ми и баща, и брат наедно!

Даскалът ги огледа мълчаливо и се усмихна по негово си тъжно, кротко и разбиращо.

До есента рибарите spaстриха по някоя хилядарка и всеки си купи по нещо. Дончо един ден паркира в двора на хижата поочукана западна кола, купена на старо, Рамзито взе на жена си японски телевизори мощен касетофон, а бай Георги подари на двамата си внука по един мотоциклет. Останалите също наместиха за едно или друго изкаралите с много труд и доста късмет пари, и доволни благославяха даскала. Никога досега бригадата ме бе имала такъв успешен сезон.

В една от последните топли есенни утрини, рибарите намериха Даскала мъртъв. Той имаше навика да става рано и да сяда на прага на хижата. Гледаше някъде далеч към морето, сякаш търсеше нещо неуловимо в безкрая на водната шир. И сега стоеше тъй, облегнат на стената, с отворени очи. Спокоен и превъзмогнал суетнята на живота. Мъжете от новото му семейство го взеха и положиха внимателно на леглото му. Бай Георги бръкна под възглавницата, където всички знаеха, че Даскалът държи парите си и извади дебела пачка банкноти. Те бяха завити в обикновен лист от тетрадка, на който пишеше – „Парите са за лечение на деца-наркомани!“

Шефът на рибарската бригада бръкна в задния си джоб и измъкна стар, олющен портфейл. Извади всички пари, които бяха в него и ги сложи при парите на Даскала. Останалите мъже го последваха и струпаха всички банкноти, с които разполагаха в момента. Това беше най-малкото, което можеха да направят за Даскала и за, себе си.

На другия ден риба в мрежите нямаше.

Не се появи тя и в следващите дни. Морето ръмжеше сърдито и зло за нещо...

КРАЙ

© 1997 Красимир Бачков

Сканиране, разпознаване и редакция: Алекс Болдин, 2007

Публикация:

СИНИЯТ КОН, разкази, българска, първо издание

Красимир Бачков – автор, Елка Няголова – редактор, Станислав Филипов – художник

Рекламна къща „Пастел“ – предпечат. Печатница „Н. Здравков“. Издателство

„Звезди“.

ISBN: 954-9514-02-1

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/3112>]